

1 місце

Софія Коптюх, 13 років

Антитвір

Мушу сказати, що коли я прочитала умови цього конкурсу, була дуже розчарована, що в списку нема «Івана Сили». Це така унікальна ерунда, що я відчуваю себе зобов'язаною розірвати цей твір на найменші часточки (метафорично). Але якщо вже дуже треба писати за списком, то напишу про опус «Пісня про рушник», в простолодді відомий як «Рідна мати моя, ти ночей не доспала».

Спочатку слово про те, як я з ним познайомилася. Ось коротка версія: шкільна програма ще не зрозуміла, що вірші пишуть не для того, щоб їх вчили напам'ять личинки.

По суті, цей вірш є весільною піснею. Він дуже пафосний, повний кліше та взагалі погано написаний. В першому куплеті ми дізнаємося, що мати водила автора у поля край села, дала йому на прощання рушник, і що автор не знає, що таке лаконізм. З третього рядка слова «ти мене» можна викреслити. «І в дорогу далеку на зорі проводжала...» Хіба не краще звучить?

Другий куплет – суцільні сльози. Малишко мямлить щось про те, як на рушнику щось цвіте. Цвіте? Господи, навіть метафори в цьому вірші не мають сенсу. Також там він говорить про материнські очі і які вони хороші. Він би ще їх з діамантами порівняв.

Потім він простеляє рушник, наче долю. Не посоромлюся спитати: що приймав автор? В наступному рядку він описує природу, і чорт, який пафос. Ніяких оригінальних, розумних метафор в нього нема. Ну хіба що діброви в пана Малишка щебечуть.

Наступні два рядки в порівнянні з попередніми непогані. Тут справді йдеться про те, як річкі можуть нести в собі спогади. І про біль розлуки.

Ще одне, що мені не подобається, - це повтори. І я не проти повторів взагалі. В більшості випадків вони мають важливу роль, наприклад, виражають головну думку, але не в цьому. Тут можна було обійтися і без них. Вибішувало б набагато менше.

Цей вірш взагалі не цікавий. В ньому нема нічого, що заставляє читача щось відчутти, уявити, про щось подумати. Він якийсь пустий. Написаний нудно, причому не можна сказати, що стиль простий і мінімалстичний, але яскравих метафор теж нема. Типічний нудний до болю шкільний вірш. Скажу більше: це сферичний шкільний вірш у вакуумі. Ну прям в Палату Мір і Ваг можна відправляти.

Мораль історії така: «Галактика – сувора штука. Щоб в ній вижити, треба знати, де твій рушник». А про Івана Силу – він міняє орієнтацію. Думаю, я все сказала.

Коптюх Софія, 13 років

2 місце

Юлія Іщенко, 14 років

Що ж, почну я, мабуть, з маленької, зовсім крихітної передмови.

Цей конкурс став для мене чимось новим і незвичним. Більше того, про участь у ньому я серйозно замислилась години за чотири до кінцевого терміну подачі робіт. «Правильність» учнівських робіт, наші погляди, що мимоволі, а, можливо, і цілеспрямовано заточують під один шаблон, думки, що формуються у нас під впливом не тільки наших вчителів, а й завдяки підходу до освіти загалом – є досить популярною проблемою в сучасному суспільстві. Усе інакше, усе, що відходить від заданих форм та виходить за межі загальних рамок, сприймається суспільством ні більш ні менш, як спроби «сепаратизму» чи «вандалізму», що руйнують, збудовані роками храми «вселюдських стандартів».

Мені дуже шкода, але у доданому списку творів не було чогось, дійсно вражаючого мене в саму душу. Я б зараз могла на сотні сторінок розписати свої думки щодо робіт Бредбері чи Марка Твена, але з вище перелічених творів, я можу сказати тільки кілька слів про вірш Ліни Костенко. Звичайно, можна було б почати з чогось більш важливого та прогресивно-революційного в українській літературі, того ж Шевченка чи Куліша, та саме «Страшні слова, коли вони мовчать» залишили найяскравіший відгук в моєму серці.

Я скоріше фіз.- мат., ніж гуманитарій і звикла покладатися на чисті факти та обґрунтовані аргументи, а не почуття, але саме ця прониклива лірика пройняла мене до живого. «Страшні слова, коли вони мовчать...» Так, мабуть, один із найбільших моїх страхів – це саме відсутність можливості висловитись, розповісти, прокричати про себе усьому світу. Жахливо, коли в твоїй голові рвуться думи і думки, коли ти задихаєшся від болю, тонучи в морі недомовок та мовчання, коли ти хочеш промовляти усім, і кожному, а не можеш вичавити ні звуку. Мовчання – це ніби сліпота, та, мені здається, що навіть гірша за неї. Коли людина не бачить, вона не бачить взагалі нічого, її не переймає ні зовнішність, ні ще якісь риси, але коли людина німа, вона не перестає мислити, усі її думки, залишаються тільки думками, і саме ця безвихідність лякає найбільше.

«...бо всі слова були уже чиїмись...»

Не менш страшна для мене думка, що я так і не зможу самореалізуватись, розкрити свій потенціал чи таланти, що одного чудового дня я зникну, перестану виділятися, зіллюсь з сірою-сірою масою, і перетворюсь на безликого жителя одного з безликих міст. Я боюсь, що стану копією чи ганебною спробою спародіювати когось. Уже і справді всі слова світу було сказано, і нам не залишається нічого, як надати кожному з них нового змісту, адже «поезія – це завжди неповторність, якийсь безсмертний дотик до душі».

2 місце

Дмитро Кириченко, 17 років

Із глибокими сердешними вибаченнями за творчу нахабність.

Присвячується цвітові тополі, що цієї пори кровожерливо дратує мого носа.

На сцені білого аркушу АНТИТЕАТРУ як невід'ємна частина АНТИМИСТЕЦТВА – АНТИЕСЕЙ, викладений у АНТИФОРМІ, що носить блискучу назву(за суб'єктивним судженням автора) – «**ЗАЛІЗНИЙ ТРИ КРАПКИ**» (За новелою Олександра Олесь Терентійовича Гончара)

(десь за лаштунками чуються оплески Марселя Дюшана)

Хрестоматійність псує літературу,
Але більше неї псує літературу шкільна парадигма викладання,
Де Тичина – «ярий» модерніст,

а Я(романтика) – епос,

а Ліна Василівна – наше все,

а верлібр – це від нечистого,

а «Залізний острів»-це **суто** антимілітарний твір,

БО У ПІДЛІТКІВ НЕ БУВАЄ СЕКСУ

(Спойлер: Олесь Гончар каже, що буває)

-Мальчік, забери свій пакет* і не тревож дєда**.

(Якщо діда не можна-потурбую вас.)

Про який все-таки секс йдеться?

Пропоную скуштувати декілька пікантних цитат, що їх обирає не помічати шкільно-літературна методологія:

1. «— О, дає! Як на вібростенді! Тоня сміється:

— Я не пробувала вібростенда.»

2. «вони виберуть собі пустинний берег, де будуть тільки удвох, купатимуться й розважатимуться цілий день»

3. «Тоня підбирає платтячко вище колін, і вже її тугі смагляві ноги...»

4. «Ось уже й мотоцикл лежить боком, судорожно здригається в піску, а вони стоять над ним, замлівають в обіймах.»

І гвіздочок програми:

«Підпливши, глянув на Тоню і отетерів. Ніколи він ще не бачив її роздягнутою. В одному купальнику стояла, красуючись на весь берег відкритим дівочим тілом, струнким, засмаглим. Аж лячно хлопцеві стало, що вона така гарна. Невже це він, шкет, цілував ось її? Перед ним стояла, усміхаючись, ніби незнайома, зовсім доросла дівчина, а він перед нею шулився на човні у своїх трусенятах, як хлопчак, зніяковівши, знітившись перед блиском її оголених плечей, оголених ніг, стрункого дівочого стану. Присоромлений, він безладно веслував, крутився човном на місці, а Тоня, навпаки, почувала себе зовсім вільно, стояла й закручувала перед купанням волосся вузлом, радісно оглядала це сине роздолля.»

- Мальчік, ета всьо твой перегадной возраст, не занимайся чепухой.

- Дядку, ну хіба Ви не бачите, що Олесь Терентійович бавиться з мовою, достатньо прозоро натякаючи нам ?

- Малой, у меня нет времени на твои пустие разговоры, ета всьо на пустом месте.

-Та нехай! Ну глядіть хоча б сюди:

«Тоню, хочеш...мідій?»

Якщо це не сороміцький жарт, то і в мене замість голови – гарбуз, а мозку- каша.

-Ну харашо, дапустім, а дальше-та што?

-Што-Што, та лише те, що висловивши б я таку думку в «контрольному зошиті», мені б маку втерли, що аж гай шумів би: політика партії інакша, а коли втискаєш літературу в межі-безпосередня література зникає, залишаючи обгортку з «хуторянства» і віршиків, що формують такий зовнішній вигляд українського письменства й таке ставлення до словесного мистецтва, що страшно навіть думати. І есей цей навіть не стільки про чудову новелу Олеся Гончара, скільки про лицемірство і невиправдане консерватизм-араїхз-пуританство, що на його тільці стоїть вся літературна атмосфера шкіл. От што!

-...

-Мовчите, дядьку? Отож-бо й воно! І я мовчу, бо що мені говорити, коли я не маю навіть і рота.

2 місце

Анастасія Козлова, 17 років

Остап Вишня “Моя автобіографія”

Протягом 11 років навчання я абсолютно точно завчила, що твір має починатися зі слів “на мою думку”, має відповідати певній структурі та обов’язково має бути позбавленим протиріч та сумнівів. “Чому так?” - завжди допитують учителя школярі. А той відповідає: “Так ви будете змушені писати твір на ЗНО, тому маєте привчатися”, - але тільки-но з української літератури ми переходимо на всесвітню, то одразу думка, наче кайданів позбавлена, летить увись всім різноманіттям настроїв та форм. Проте я впевнена, що подібні обмеження з метою пристосуватися до загальноприйнятих форматів позбавляють цілу націю літературного “сьогодні”. Не беручи до уваги те, що усі школярі сьогодення не мають жодної зацікавленості в аналізуванні української літератури, адже система нас спрямовує до вузького погляду на будь-який твір.

“А чому автори можуть використовувати стилістичні тавтології та неологізми, а ми не можемо?” - чує кожен учитель хоча б раз у все життя. Скажете, що дітлахи - ще не автори, тому стильові особливості, подібні до літературних - помилки, що будуть підкреслені червоною ручкою. А як, на думку творителів “освітніх норм”, з’явилися на світ гуморески? Чи дитині, щоб висловлювати думку не за шаблоном, потрібно воювати, потрапляти у полон, бути обмовленим “фашистом та контрреволюціонером” з ГУЛАГу? Дорослі, подібні до майже нікому не відомого Павла Губенка або всеукраїнського улюбленця Остапа Вишні, крокують крізь життєві труднощі, здобуваючи дитячі думки та легке світобачення, так званий гумор з досвіду, адже як не сміятися, коли йдеш по голках. Автобіографія Остапа Вишні яскраво демонструє такі ж самі рамки, як у шкільних вимогах до творів, тільки замість червоної пасти та двійки йому дарують цензуру.

Коли я вперше ознайомила з твором “Моя автобіографія”, то вирішила, що мене надурили, навмисне витратили мій час на абсолютно безглуздий твір. Мені й близько на думку не спало, що у 21 сторіччі, у надрах Інтернету, на літературному сайті, куди жива душа не полізе, може ще залишатися та притрушена пилом Сталінська цензура, накладена ще в роки написання самого твору. Придбавши книгу в магазині з метою знайти вкрадені з твору рядки, я побачила, що ніхто не збирається вертати награбоване. Тільки пірнувши носом у скарби книжкової шафи моєї вчительки, я побачила, що автобіографії не вистачало саме серцевини, розповіді про час національно-визвольних змагань України. Давайте спробуємо знайти суміжні кути мислення дитини та одного з найяскравіших українських авторів- новаторів. Зацікавленості Остапа Вишні: військова справа, фельдшерство, журналістика, громадська робота, та найважливіше - літературна кар’єра. Різноманітно, чи не так? А що ж в дитини за потік занять: будуємо, як прораби, відносини з усім світом одночасно, наче гімнасти вигинаємося, уникаючи неприємностей та хибних рішень, пазлом складаємо свої фантації у школі та поза її межами. У мене складається враження, що перелічені фактори - паралельні явища на різному рівні, але якщо врахувати емоційне сприйняття дитини, то шкільні роки дійсно можна порівняти зі справжньою військовою службою, адже є вороги та соратники, прилеми та зброя - слово. Висновок: доролі та діти переживають одне і те саме, а значить і однаково заслуговують на свододу.

Я хочу, щоб мої роботи читали з цікавістю, щоб можна було вигадувати, а не класти власні думки під прес шаблону. Я хочу вільно висловлюватися у школі, як Остап Вишня в усмішках, щоб учителі хоч іноді посміхалися, перевіряючи рутинні “по-перше, по-друге, отже”. Я хочу, щоб українські друковані видання купували не для картинок, а для веселих історій молодих письменників, адже навколо саме натхнення, варто лише дати дітям шанс навчитися малювати цю красу словами.

Анастасія Козлова

2 місце

Дарина Чупат, 16 років

«Маруся», або До чого не доросли сучасні мелодрами?

Увімкну в собі диванного психолога і скажу, що сюжет книги чи фільму, аби привернути до себе увагу аудиторії, а надто жіночої, має бути прекрасним і романтичним - зовсім як "Ромео і Джульєтта". Захоплена неземним коханням героїв, жіноча аудиторія ночами риде в подушку : ах, яка любов, яка любов була, а вони взяли та й повмирили!..

Цілком очевидно, що не я це вигадала, тож висловлена думка Америки не відкриває. Достатньо увімкнути телевизор і подивитися перший-ліпший фільм або серіал якогось державного телеканалу (не важливо навіть, якого саме). Побачимо закохану пару, яка проходить через десятки, сотні перешкод, і врешті доходить-таки до шлюбу. Якщо пощастить, то обоє лишаться живі-здорові, але це трапляється рідко. Важливим є те, що і він, і вона обов'язково мають бути красиві й багаті, мати повний набір чеснот і спокійно ставитися до відсутності у власному характері недоліків. Намагаючись виконувати всі ці вимоги, вітчизняні сценаристи зі шкіри пнуться, аби придумати найкращу та найоригінальнішу історію. Але, власне, для чого? Навіщо напружувати мізки, вигадуючи карколомні сюжетні повороти, якщо все геніальне – просте? Григорій Квітка-Основ'яненко, якби був живий, точно із цим погодився б : його незаслужено забута "Маруся", попри простенький сюжет, встократ ліпша за химерно закручені історійки, які ми щодня бачимо на екранах.

Трагічне кохання описано в повісті Квітки-Основ'яненка так майстерно, що не одна жінка розридається, а чоловіки нишком витруть скупі сльози. Гляньте-но : є Маруся, красива дочка багатих батьків, чемна й слухняна дівчина, мрія кожного парубка. Вона має стільки позитивних рис, що здається такою ідеальною, що це аж починає дратувати. Але надходить прекрасний момент - Маруся закохується у Василя, небагатого, але красивого хлопця. Як виявилось потім, батько Марусі надто прагматичний : не бере до уваги їхню любов і не дає згоди на шлюб молодих людей, заборонивши дочці зустрічатися з юнаком. Придивіться, це ж воно, заборонене кохання, що йому на перешкоді стає жорстока доля! Агов, панове-сценаристи, це саме те, чого ви шукаєте! Марусина журба за коханим – зразок жіночої вірності, яким захопляться сотні чоловіків; Василеві рішучість, порядність та цілеспрямованість – те, що точно сподобається тисячам жінок! А як же всі ридатимуть, коли Маруся помре!.. Сцени, майстерно описані на папері, заграють новими барвами на екранах, подарувавши цій сентиментальній історії друге життя. Григорій Федорович подбав навіть про тих, хто за жодних обставин не співчуватиме вигаданим героям : через сюжет «Марусі» доволі широко показаний стан суспільства, звичаї та традиції тогочасних українців – цікавий матеріал для аналізу.

А тих, кому не до вподоби, що дія повісті розгортається у старосвітській Україні, можна запевнити, що часи змінюються, а людський норов лишається той самий – концепція «Марусі», зазнавши деяких змін, може бути перенесена в сьогодення. Хіба втрачає актуальність любов батьків до дитини? Чи, може, кохання зникло?.. Навіть надто православна філософія Наума Дрота, Марусиною батькаї, знайде відгук у серцях сучасних українців, не кажучи вже про решту історії.

Гаразд, якщо все настільки добре, то чому ж «Маруся» ще й досі лишається поза увагою соціуму? Проблема криється в самому суспільстві, оброслому стереотипами на кшталт «наша національна література – нікому не цікаві смушева недоля та ура-патріотичний відстій». Насправді кожному з нас всього-на-всього треба збагнути, що укрліт – це не порослі мохом тексти, які треба забути після екзаменів. Це те, що може стати нам у пригоді - варто лише розгорнути запилужений томик і глянути на літературний твір з іншого боку.

3 місце

Олександр Ігнатенко, 17 років

Оцінювати знання з літератури через тести – це жаливо. Та все ж, ЗНО принесло позитив у моє життя, адже змусило мене прочитати український літературний канон. До моїх читацьких уподобань більшої мірою належать творчі шукання митців Червоного ренесансу, і саме через це до «Мартина Борулі» підійшов я з боку «міста». Власне, не лише через це – покоління за покоління українських пасіонаріїв, від тих, хто ввійшов у революцію не в ті двері і зустрівся на перехресній станції, і аж до тих, хто з'явиться на світ завтра, переймаються проблемою демонтажу стереотипу сільсько-козацькості української культури. Саме через це деякі епізоди «Мартина Борулі» сприймаються болісно.

Підготовка до ЗНО вимагає запам'ятовування та механічного відтворення цитат героїв. І коли я бездумно ставлю хрестик в ґратки, поєднуючи *«Краще жити на світі щасливим мужиком, ніж нещасним паном – це всяке знає»* з Марисею, я відчуваю що, Карпенко-Карий звертається до «Наталки Полтавки» та її *«Знайся кінь з конем, а віл з волом / шукайте собі, добродію, в гóроді панночки»*. Іншими словами, блокування соціальних ліфтів. Не дивно, що до цього звертається Котляревський: було б безґрунтовно очікувати інакшого сприйняття світу від масона та автора «Пісні на Новий 1805 год пану нашому і батьку князю Олексію Борисовичу Куракіну». Проте, між Котляревським та Тобілевичем майже століття часу і це викликає запитання. Одне з них – чи вважав Карпенко-Карий за необхідне залишати українськість ізольованою у сільській резервації? Для відповіді - слід звернути увагу на літературний процес того періоду та відбиття «міста» у ньому не як топосу, а радше як соціального феномену, проаналізувати ідейне спрямування авторів-сучасників театру корифеїв.

Безумовно, місто як тло починає мандрувати текстами ще з часів української школи російської літератури (В. Наріжний, О. Сомов, М. Гоголь). Місто ескізно промальовує Квітка у російськомовному творі «Пан Халявский». Що ж до близьких та далеких сучасників Карпенка, безумовно слід згадати творчість Нечуя, що, незважаючи на ласість письменника до натуралістичних замальовок зеленої зелені гаїв Поросся, наповнена також міськими сюжетами (за міські я вважаю ті, що поза містом неможливі). У двох творах - «На Кожум'яках» та «Хмари» - автор дає досить контрастне бачення взаємодії українського культурного коду та міста. У першому напівдраматичному кроці до радянського блокбастеру, Нечуй акцентує увагу на тому, що український міщанин жодним чином не відрізняється від українського селянина. І як тільки він стає на шлях (квазі?)урбанізації, неодмінно втрачає власну ідентичність і стає покручем. «Жах який!- так і хочеться сказати від усвідомлення ідейного спрямування твору. - Це ж якої тоді Нечуй жив у Києві, і яким чином на фото Громади з'явилася така купа людей і, власне, Нечуй?». На це питання він відповідає у творі, що хронологічно з'явився дещо раніше за міщанську комедію на 5 дій – у романі «Хмари». Хоч і тут не обійшлося без романтичних замальовок широкими концентричними рухами, особливо на початку роману, які навіть «Кієвлянін» не зміг оминати та залишив позитивний коментар. Однак письменник поглиблює дискурс міста та стверджує, що українство у місті можливе, але лише частково: любовна колізія, коли герой другого покоління не в змозі створити щасливу сім'ю з міщанкою, проте успішно святкує весілля з селянкою-українкою. Відповідно, тут любовна лінія займає весь об'єм та слугує ідейним наповнювачем. (можливо, автор має певну рацію, адже Радюк – хлопоман/хіпстер і апіорі не сприймає масовість)

Зрозуміло, що іронічне висміювання жителів міста – не самоціль, проте воно має місце у «Мартині Борулі». Як і в «На кожум'яках», Степан підпадає під впливи кітч-культури міста і стає покручем. Можливо, це через те, що, за висловом Ростислава Семківа, «з драмою у нас драма»? Проте не можна не відзначити певну документальність покладену в основу предмета висміювання:

Степан. Чого нам скучать? У нас є біліярд, бульвар чудесний, панночок скільки хочеш: у неділю бульвар ними цвіте, мов маком всіяний... А то збереться компанія, та поїдемо на Сугаклей, варимо кашу, ловимо рибу, печеруємо раки ілі запиваємо трехпробною і співаємо крам-бамбулі! Карпенко-Карий виводить бульвар як

локус міського простору. Це відповідає дійсності: «І я пам'ятаю, наприклад, що на таким тлі дуже вирізнявся один учень — син псаломщика з такого «великого» міста, як Могилів-Подільський. Він ходив завжди чистенько одягнений, причесаний, у боковій кишенці постійно носив гребінець і маленьке зеркальце, а вечорами, коли хлопці, лягаючи, розповідали перед сном байки, він розказував нам, бурсакам, як живуть люди по містах. Виявилось, що вони "цілий день ходять по **бульвару**, а вечером читають романи"» (В. Приходько «Під сонцем Поділля Ч.1»), «Але пролетаріят, що по всій землі збудує міста-сади, не так дивиться на тебе, **о Бульваре!** Ти, **о Бульваре**, його сад, його ресторан, його бібліотека, його літній клуб, його капела, його академія» («Харків, Харків, де твої бульвари?», «УЖ», 1929, №03).

Хай там як, та не покидає мене почуття абсурдності всієї цієї ситуації. «Мартина Борулю» ставили трупи українські та співчутливі — факт. Ставили в містах — факт. Ці вистави відвідувала українофільська аудиторія — факт. То чи не виникало в них когнітивного дисонансу при спогляданні досить кумедного Степана, що за короткий час став на шлях виродження та асиміляції? Безумовно, частину з української пасіонарності в містах становили вихідці з села, ці самі Степани. Безумовно, їм треба було так само асимілюватися та носити маски, аби не бути підозрюваними у мазепинстві. Сміятися з себе?

Твір досить цікавий, багатоплановий. Однак, на мою думку, нині йому, як і багатьом іншим творам, не місце у шкільній програмі. Слід вже розрізняти літературу та історію літератури. Навряд чи цей твір був до вподоби, наприклад, представникам роду Харитоненків, та й всім тим, хто не вважав за потрібне назавжди заховати себе та своїх нащадків у селі. Дайош психологічну Європу!

Віолетта Білинська, 16 років

Життя позбавлене сенсу і водночас містить сенс. Його основа, фундамент й істина - протиріччя у чистому вигляді, таке, яке воно є і має бути. Неможливе існування у гаммі, яка коливається лише у темних кольорах, як і неможливо купатись у яскравих і блискучих діамантах, пригублюючи ігристе вино. Добра без зла немає, слідом за світлий день настає цілковитий морок, коли навіть зірки ховаються у чорному оксамитовому плащі. Сенс, який шукається тисячами філософами, вченими, психологами, полягає лише у чергуванні і поєднанні у собі чорного і білого, змішуючи ці кольори, ми отримуємо сірий. І навіть богам є прототип - демони.

Твори української літератури, що славляться різноманіттям жанрів, сюжетів, стильових течій, завжди містять у собі цілий спектр ниток долі, почуттів та емоцій, які автори обігрують у витворах, фарбуючи своїх персонажів у певні кольори. Якби я б добре подумала, я б надала кожному персонажу окрас й забарвлення, підбрала б кожному твору свої відтінки й приміряла на них свої барвисті наряди. Перлину у моїй колекції улюблених творів, неперевершеного «Федька-халамидника» Володимира Винниченка я б пофарбувала у колір несправедливості та обурення - фіолетовий. Сердешну «Катерину» Тараса Шевченка - у малиновий, а войову «Чорну раду» - у коричневий. І лише одній повісті я б залишила безбарвний і безмовний лист - «Марусі» славнозвісного Григорія Квітки-Основ'яненка.

Соціально-побутова повість, відома як найяскравіший приклад сентименталізму в українській літературі, тріпотлива історія кохання двох юних палких сердець, історія про чисті високі почуття і перешкоди у стосунках, які закінчуються летальним фіналом. Особливо ця повість віднайде відгук у серцях наївних та чутливих осіб, які вірять у добро і щасливе кохання до гробу. Але що ж щодо мене, ця повість для мене виявилась повною дурницею. Я поважаю і ціную кожну роботу, кожен витвір мистецтва, який по-своєму розкриває одну із безкінечних граней життя, який втілює у собі образ чогось важливого для митця. І з тих далеких пір, коли я почала читати, я аналізувала, вивчала, вбирала в себе кожен образ, кожного персонажа, який заслуговував увагу. Все проходило крізь мене, залишало свій слід і змушувало задуматись. Як б поступила я на його місці? Які причини цього вчинку? А чому так сталося? Повість «Маруся», на жаль, не викликала у мене нічого, крім якоїсь апатичності і байдужості до персонажів і їхньої долі. Вона не розкрила абсолютно нічого живого, крім відображення українських звичаїв і побуту у далекі часи. Маруся Дрот, дочка заможного селянина, ідеальна, «висока, прямесенька, як стрілочка, чорнявенька, очиці — як тернові ягідки, брівоньки — як на шнурочку, личком червона, як панська рожа, що у саду цвіте», «до усякого діла невсипуща», «ця дівчина багата, вона байдужа до розваг і гуляти на свята не ходить, роботяща: добре шиє, пряде, варить і пече». Навіть з цього опису головної героїні можна побачити, наскільки автор схильний до гіперболи і боготворення своїх персонажів. Василь, коханий Марусі, «витник, хлопець дуже гарний, має гнучкий стан та на сільських дівчат і не дивиться», а батьки Марусі роботящі, релігійні, прямо таки чудо, а не батьки!

Але чому ж у творі нещасливий кінець? Парадокс, який не підлягає усім законам логіки, і водночас має свою завершеність. Наум Дрот, чудовий, здавалося, батько, який всім серцем любить свою дочку, не допоміг їй. Адже будучи заможним селянином, він цілком мав змогу матеріально допомогти Василю звільнитись від рекрутчини і цим самим ошчасливити свою рідну кровинку. А Настя Дрот, дотепна роботяща жінка, яка лише мовчки спостерігала за стражданнями Марусі і навіть не пробувала вмовити коханого? У всіх ідеальних масках є своя тріщина. Неважливо, наскільки неперевершений образ персонажу, бо якраз у цьому полягає потворність ідеальності.

Порівнюючи з іншими персонажами творів української літератури, можна виділити яскравий приклад - Наталку-Полтавку із однойменного твору Івана Котляревського. На мою думку, це якраз той випадок, коли письменник уміло розкриває багатогранність людської душі, надаючи персонажу іскру, спалах, сяйво, живу історію, яка розгортається на поживклих сторінках. Наталка - також дочка люблячих батьків, які, бажаючи їй найкращого,

хочуть видати за заможного возного. Але проявляється її стійкість, віра у щасливе майбутнє з коханим, вірність Петру і небажання видавати себе за люблячу дружину хоч і заможного, але некоханого чоловіка. І порівнюючи ці образи, я цілком надаю перевагу Наталці, адже незважаючи на її зовнішність, соціальний статус чи матеріальний стан, її моральна краса виблискує серед жадібності та лицемірства у творі.

На жаль, Маруся - це всього лиш крихкий образ дівчини, яка ідеальна у всьому. Вона - фарфорова лялька, яка стоїть на столі за непотрібністю і якою ми інколи милуємося, не задумуючись про істинне значення цієї речі. Не існує ідеалу, до якого так прагнув Квітка-Основ'яненко. І навіть у непереборного Ахіллеса була слабкість - Ахіллесова п'ятка.

Анастасія Велика

Ви просили написати про якийсь певний твір, але в мене не вийшло адже ви хочете аби ми ламали стандарти, говорили те, що думаємо тож тут у найкоротніший на мою думку лад я сказала те, що думаю про найвідомішого класика української літератури.

Шевченко -легенда української літератури або чувак який всім вже порядком набрид у шкільній програмі з української літератури .

Кожна людина, яка вчилася в українській школі проходить Шевченка починаючи з 5 класу чи навіть раніше ,дякую що хоча б твори не повторюються .Я не маю нічого проти нього , але чому про інших письменників ми не говоримо так багато , вони гірші бо менше страждали чи що . Може десь у людини ,яка пише шкільну програму стоїть прилад, який вимірює чи достатньо письменник страждав аби потрапити у підручник .

Якщо вірити тому, що говорять про Шевченка то виходить він весь час був страшенним мучеником, але це не можливо є досить фактів, які доводять те, що це не так .

Не хочете дітям поганий приклад показувати .Так це нелогічно виставляти його святим ,а потім говорити що він був не тільки таким .Але якщо ви хочете виховати розумну націю ,яка вміє аналізувати, а не жити у світі ілюзій то це не правильно адже разом з Шевченком вивчаємо Роскольнікова ,що за десонанс ? Складається враження, що нам у мозок намагаються вкласти що українці найкращі, а всі інші повний відстій тоді чому ви дивуетесь що сучасні підлітки такі не толерантні ви ж самі їх таке в голову вклали.

Чому говорять лише про те як Шевченко вірив в Україну , але якщо це справді так було то чому нічого так і не досяг крім того щоб з'явитися у підручниках. Він страждав за те ,що писав українською і наче пишався цим чи він настільки дурний що не міг бути трохи хитрішим аби не потрапляти кожного разу до в'язниці .

Якщо ж говорити про вірші тобто про наболіле то ті, які виносяться до шкільної програми занадто патріотичні , навіть дурню зрозуміло якщо людині у підлітковому віці щось нав'язувати воно буде викликати лише негатив , так виховувати патріотичне населення важливо але не так . те що декілька разів на рік діти будуть одягати вишиванку и читати вірш Шевченка з таким обличчям наче їх катують потім це сфотографують виставлять у який небуть Facebook і напишуть які ми все ж такі патріотичні .

А такий твір Шевченка як «Катерина» взагалі мертвий нікому все же близькі це теми вони не визивають співчуття якщо він за програмою щоб показати як жили люди тоді то нам вистачає історії на самому предметі .

Нащо давати дітям твори які вони не розуміють і викликають лише негативні емоції ,дійсно варто розвивати вміння думати ,аналізувати ,говорити і розумітися у класичному мистецтві але ж не обов'язково таким чином . я розумію що вони просто намагаються зробити так щоб ми хоча б щось знали адже не велика кількість людей будуть вчини літературу у вищих учбових закладах

Для сучасного покоління його твори доволі дивні взяти хоча б «Заповіт» що він заповідає ?кому ?навіщо ? Він це заповідає людям які проти нього чи тип не численним друзям ,чи він сподівається що у людей прокинеться совість за страждання і вони виконають його останнє прохання ?

На справді важно говорити про нього однозначно адже через призму нав'язаного не просто сприймати реальні досягнення ,шкода лише що через те що його так популяризують з невідомої мені причини ми

1)не можемо оцінити його справжнього навіть через 200 років після його народження

2)ми не знаємо інших письменників та поетів наприклад в зно не дай боже ти приведеш приклад з сучасного твору або того що не входить в основну програму.

Ольга Гавріна, 17 років

«Якщо ви прийшли подивитися на викладення стислої критики й розтрошення творчих стін певного автора, вам варто йти звідси десятою дорогою. Рятуйте свою підсвідомість, поки власне моя не знищила її...»

«Я (Романтика)». Хвильовий. Така собі маячня, яка спочатку нагадує дещо дивне, незрозуміле, ефемерне. Себто, несправжнє. Я – ще й романтика. Якась дитяча мелодрама (судячи з назви), надрукована дорослим дядечком, що пережив роки радянської муштри? Комусь, можливо, цей твір здається незрозумілими галюцинаціями чоловіка, котрий щойно встиг занурити чергову голку в свою вену. Мерзотно, дивно, незрозуміло! Немов хтось штовхнув тебе у світ психологічної роздробленості. Ба, людина з двох боків, мов неймовірний Янос – оце тобі перше й друге обличчя. Оце вбивця й ніжненька квітка з очами безмежної болі, туги за матір'ю, що буде вбита власною рукою.

Відверто кажучи, перше прочитання цього незбагненого творіння викликало у мене глибоке й відверте бажання закрити книгу на віки віків чи з коренем повиривати з неї сторінки. Глибокий вдих, потім – видих, і я знов повертаюсь до читання. З одного боку, ти маєш змогу розмірковувати над сутністю особистості головного героя, але події, що відбуваються з ним, наводять на певні сумніви і не викликають жодних позитивних емоцій. Кінцівка, коли персонаж вбиває матір, змусила мене окропити сторінки сльозами. Чого може навчити цей твір? Доброті, людяності, розумінню? Якому? Виходячи з рамок моралі, «Я(Романтика)» вказує на тогочасні вади людини, яка під тиском політичних суперечок має робити смертоносні вибори й перетворювати свою душу на потвору. До речі, Він (персонаж), жорстокий і незрозумілий, не стає на правильний шлях. Він ступає далі й, мабуть, піде по головам, якщо йому накаже той самий доктор Тагабат чи тупоголовий Дегенерат, від котрого нудить навіть без детального опису. «Я(Романтика)» - це сукупність відверто мерзотних людей і чорних душ.

Відчуваю себе бідним Андрюшею, котрого примусово заганяють до клятого чорного трибуналу й наказують тремтячими руками ставити підпис під вироком. Кожен, хто здатен на це, бере на себе неабияку відповідальність й перевантажує психіку. Мене ж змусили прочитати твір Хвильового, поставили у безвихідь, яка мені не подобається. Я кілька разів пробігала очима по тексту і, мабуть, слухала як надривається моя душа (можливо, навіть мозок, бо йому складно вміщувати у свої шухляди чорний негатив). До речі, Андрюша – це персонаж, котрому справді починаєш співчувати, як простій, невинній людині, яку перетворили на ката...

До чого школяреві слідкувати за невідповідністю між революційними ідеалами та методами їх досягнення? Комусь шістнадцять, комусь сімнадцять, а боротьба душі між фанатизмом революції та гуманністю – останнє, що може цікавити в таку пору. Ніякої романтизації, лише сувора жорстокість минулих днів й сухі почуття «я маю» і «я зроблю», навіть якщо це коштуватиме життя найціннішій людині в моєму житті. А-мо-раль-но.

Твір орієнтовано на розуміння тонкої грані між гуманізмом і фанатизмом, на дешифрування прихованих образів та потаємного сенсу, проте кожен у будь-якому разі розумітиме новелу з власної точки зору! Чому дитині дають читати книжки лише з добрим кінцем? Ні, не для формування передчасно рожевих окулярів, а для виховання в ній почуття позитиву, добросердя та вміння цінувати прекрасне. В іншому ж випадку нова особистість набуватиме негативних рис і наслідуватиме погані якості головних персонажів. Але ж у «Я(Романтика)» перемагає зло! Крім того, що твір має політизований відтінок і перегукується з радянською системою, він має нещасливий кінець. Якщо ж образ Матері символізує всеохопну доброту та милосердя, чи означає її кінцева смерть відсутність надії і, в той же час, знищення самої сутності добра? Але ж надія невмируща, вона зникає останньою.

Негативні пилінки чи цяточки, вписані в кожну букву образу «Я», влітаються у свідомість, залишаючи негативний і ніяк не знищувальний осад, в'їдаючись у кожну нервову клітину. Діти поза політикою! Треба вірити в добро, читати добро, писати про добро, навіть нехай воно зовсім не співпадає з нашою нещадною реальністю. Доки є можливість, треба торкатися світла, а не чорного незмивного бруду. Можливо, так люди навчатимуться кращому. Можливо...

Катерина Гайдук, 17 років

Кохання в класичному його вигляді, або історія ще одного братовбивства

Мені важко порахувати, який саме сюжет має більше інтерпретацій: Ромео і Джульєтта чи Каїна і Авеля. Однак Ольга Кобилянська зуміла поєднати ці найбільш заїжджені теми та кліше у своєму творі «Земля». Хоча повість і не пахне оригінальністю, проте написано досить непогано. Якщо після прочитання «В неділю рано зілля копала» я дуже довго знаходилась під враженням (хоча причиною цього міг бути мій надто молодий вік), то, як на мене, і «Земля», і «Людина» - твори надто переоцінені - явище, доволі поширене в українській літературі.

Кажуть, що батьки інколи спотворюють дітей. Івоніка та Марійка усе життя жили працюючи ради збільшення статків, то їм не розуміли людей, чиє мислення та цінності відрізнялись. На жаль, саме таким виявився їх молодший син Сава, а старший - точна копія батьків. Батьківська любов сліпа, що все одно не заважало ділити світ на чорне та біле. Сава ріс не таким як хотілось, а невиправдані батьківські надії - річ жорстока і лягає тягарем на душу. Усе життя хлопець вислуховував, який Михайло молодець, хороший та порядний, а той, у свою чергу, не забував повчати непутячого молодшого брата. Якби вони жили в сучасному світі та відкрили першу-ліпшу книгу з дитячої психології, то там би жирним шрифтом і червоними літерами було б написано: «НЕ ПОРІВНЮЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ НІ З КИМ!». А те, що Сава знайшов свій спосіб бунтувати, робити те, що йому хотілось на зло святим батькам та братові - висновок цілком логічний. Якби батьки хоча б трохи намагались зрозуміти його юнацький максималізм, піти назустріч, прийняти таким, яким він був, а не ліпити з нього свій ідеал на радість своїм бажанням та очікуванням, то, можливо, ми б отримали історію про блудного сина, а не про Каїна та Авеля.

Актори Голлівуду знають, що ролі злодіїв запам'ятовуються найбільше, і чим краще зіграєш, тим більше слави. Як же набридло читати про цих прекрасних романтичних героїв, уособлення добра та благородства, безгрішних жертв жорстокого життя, якими так рясніє українська література. Людина - то завжди дві сторони монети. Стираючи або ховаючи одну з них, автори забувають, що тоді від їх героїв за кілометр тхне штучністю, тривіальністю та шаблонністю. Мені куди цікавіше було спостерігати за розвитком стосунків Сави й Рахіри, чий союз змушував усі найтемніші сторони їх душ відкриватись. Це було не кохання, а нестримний взаємний потяг, коли не треба намагатись виглядати кращим, ніж ти є, а навпаки, коли найгірші сторони людської сутності поєднуються. Хоча чи нам судити, яким має бути кохання? Воно різне, а саме таке зазвичай призводить до катастрофічних наслідків.

На противагу, пара Анни та Михайла надто нудна та банальна. Багатий хлопець закохується в наймичку без приданого, проте красиву. І ось ця мила, скромна, дуже побожна та працьовита дівчина, що «не дозволяла хлопцям сороміцьких жартів у її присутності», раптово вагітніє. Або це непорочне зачаття, і тоді варто було створити ще одну релігію, або вона не така вже й свята та цнотлива. Дівчина стає ніби жертвою нещасливою долі, так склались обставини, трагічний випадок, винний хто завгодно, але не вона. Бідненьке сором'язливе дівча, яке забуло, у якому світі живе і яка доля чекає на незаміжню жінку, у якій з'явилися діти. Кохання коханням, а голова не тільки для того, щоб зав'язувати на ній хустку. А благородний Михайло пішов у армію, пообіцявши згодом розказати про все батькам. Обіцяти - не значить женитись. Хлопець не міг стерпіти порядків армії, батько постійно був змушений вмовляти його не ставати дезертиром. Чи зміг би Михайло, м'який та слухняний, піти наперекір батькам, якби ті не схотіли бідну, збездечену невістку з байстрюками на руках? Вони і після трагічної смерті Михайла усе ще не могли змиритись, що їх син не такий вже й ідеальний, як би їм хотілось. У результаті всі лишилися біля розбитого корита. Хтось усвідомив свої помилки, а хтось ні. Таких історій чимало, і після кожної я все більше погоджуюсь з Ніцше та його теорією невідповідальності. Тут не можна осуджувати чи виправдовувати, лише робити висновки.

Іван Драч «Балада про соняшник»

Хіба ж те сонце велике, як і в найбезхмарнішу днину можу затулити його рукою? Мабуть, що бігти поетам було б ліпше за помаранчевим велосипедом, якби зручніші черевички взули... А так босі, задихані...закохані.

Виливали води сучасної моди з вух і раптом вдихнули сонячної засмаги, напились червоного кольору сорочки. Ї застигли, спостерігаючи за граційним польотом ровера у пластилінових небесах. Придумали чомусь, що судилось їм стати соняхами! Великими квітами в цьому маленькому-маленькому саду. Ї прислухались вони до землі, що молитви прадавні шепотіла, побігли вони за вітром, що сльози дівочі збирає, потанцювали вони з вогнищем, що знало всі людські страхи. І зрозуміли багато істин, запалали рум'янцем й стривожились. Так достигли всередині вірші-насінинки.

А люди. Жорстокі. Посмажили. Попалили. І поїли!

І плакали соняхи, що великі труди їхні, віру й піт, любов, біль й буревії забували й ковтали, як таблетки від нудоти. Ніжності не відчуваючи, пелюсток не цілючи. Тоді шорсткою формою стало тіло. Багрянні очі дивились кудись далеко. Тоненька цівочка крові потекла листям. Так у віршів з'явилися назви і підписи.

Хіба ж душі ваші - неосяжні, якщо так любите критикувати й говорити без кінця одну думку на різний манер, лускати одна за одною насінинки поезії?

А Дядько-Сонце підскакував на повітряних ямах і тягнув за собою три міхи часу і декілька ящиків мрій. Бо на велосипеді неможливо розучитись їздити. І важливо не зупинятись, щоб набирати швидкості й зачаровувати нових хлопчаків, зігрівати їх теплом символів і метафор. Захищати маленьких лицарів думки й ловити над прірвою буденності

Все ж, серця юних поетів зависають на кучерях Сонця. Поки в філістерів у грудях складні механізми, які ганяють втомлену кров по судинах, у митців сяйво міжгалактичної музики ллється чорнилами на папір. І тому соняшниками вони шикуються в ряд і зустрічають дядька на велосипеді, який проїжджає тут щоранку, вітають його, плачуть, сміються і співають оди, щоб швидше посадив на раму й забрав з собою. Знають, що можуть зустріти кулю в потилиці. Але не бояться.

Земне чистилище

«Кайдашева сім'я» І. Нечуй-Левицького – це неймовірно захоплюючий твір про життя простої української родини у звичайнісінькому селі Семигори. Проте, на мою думку, не все так прозоро, як здається на перший погляд. Іван Нечуй-Левицький описав зовсім іншу історію, приховану під так добре знайомими нам образами селян.

Сім'я Кайдаша насправді знаходилася у своєрідному чистилищі, якщо це можна так назвати. Метою Кайдашевої сім'ї було очиститися від гріховної натури, оскільки ця родина постійно коїла майже все з біблійного переліку семи смертних гріхів.

Надмірна гордість настільки заволоділа усіма членами цієї родини, що ніхто не міг поступитися на користь іншого, а кожен продовжував вперто гнути свою лінію.

Не ліпша справа була і з жадібністю. Уся родина знала, що в Мотрі снігу взимку не допросишся, а стара Кайдашиха ніяк не могла розлучитися з тонким полотном для сорочки. Що це як не прояви жадібності в особливо тяжкій мірі?

Про гнів можна й не згадувати, адже упродовж усього твору головні герої кричали один на одного, а всі рішення приймалися винятково у гніві.

Певно, як особливу форму чревоугодництва можна відмітити любов старого Омелька напитися так, що йому почали ввижатися всілякі привиди, що й завело його врешті-решт у могилу.

Ледачість у цій горе-сім'ї – це окрема теза. Мешканці села прохали Кайдашів розкопати шлях через гору. Але прохати цих людей - що зверталися до стіни. Результат був однаково марним.

Звісно ж, не обійшлося без заздрощів. Так усім потрібна була та груша, так заздрили можливим її власникам, що ладні були порозгризати один одному горлянки, аби лише весь врожай дістався їм. А півсантиметра городу були настільки важливими, що рідні брати пішли у волость, щоб їх розсудили.

Із часом стало зрозуміло, що з пияцтвом старий Кайдаш не впорається, а інших провин у нього не так багато. Тоді Омелько вийшов із гри, пішовши на той світ. Усі інші залишилися варитися в тому ж казані, а смерть батька додала нові проблеми і випробування.

Як останнє випробування долею їм була послана та сама злощасна груша. На жаль, Кайдаші провалили це випробування. Проте зрештою сім'я Кайдашів зрозуміла те, що мала, і зробила правильні висновки.

Але скажіть, чи варто нам бути людьми, які повинні пройти через такі випробування лише для того, щоб зрозуміти, що таке взаємоповага? Звісно, ні.

Надія Касянчук, 16 років

Моє знайомство із творчістю Івана Драча почалося близько року тому заявою подруги Софії: «Боже, більшого бреду я в житті не читала!» Зверталася вона до нашої спільної знайомої, що захоплено махала перед носом у Соні якимось пожмаканим клаптиком паперу і вигукувала, що тримає в руках автограф «самого Драча». Скажу відверто, до нелюбові однолітків до переважної більшості програмних творів я звикла, проте дискусія дівчат мене зацікавила: який твір міг викликати у подруг таку полярність думок? Саме так, відома всім ЗНОшникам «Балада про соняшник».

Верлібр, велич поезії, балада, народження людини-творця, ліро-епос, олюднена природа – що там ще пише про цей твір dovidka.biz.ua? Загалом, достатньо, аби, навіть не знаючи, хто і в яких горобців стріляв з рогатки, скласти середньостатистичні тести у школі. Проте особисто я такого розбору поезії ніколи не любила. Моя думка така: краще я не знатиму, які там амфібрахії, метонімії чи асимптоти (як вони взагалі сюди потрапили?) використовує автор, проте зможу інтуїтивно відчутти, задля чого автор використав цю ж метонімію у творі. Не називаючи її так. Незважаючи на думку критиків, щодо доцільності чи образності. Лише відчуття. Глибина. Транс.

Починаю читати вірш. Рука рефлекторно сіпається і досягає дитячого шраму на коліні – там тіло, як у соняшника, – і одразу в голові з'являються картинки кількарічної давності: підкорені власноруч груші, походи на роликах, крадькома «позичені» в сусідів кислотиці... Себто досить типове безтурботне дитинство.

Але ж.

Сонце.

Що було моїм сонцем? І чи існувало воно взагалі?

Мабуть. Причому, ми із Соняшником ділили одне сонце на двох. Ба більше – ми ділили його на двох із самим Драчем.

Моє Сонце диктувало мені незрозумілі світу метафори, але розмовляло зі мною виключно вночі – коли йому не доводилося крутити турбіни електростанцій чи дарувати відпочивальникам порцію вітаміну D. Щодоби, по закінченню робочого дня, воно відкривало вікно, знімало верхній одяг і навшпиньки заходило в кімнату. Єдине місце, де це оранжеве диво могло сховатися, була вольфрамова нитка настільної лампи: там воно почувалося майже як удома. І щоразу, дивлячись на нього, я, немов той Соняшник, завмирала в захопленні:

- Розкажете історію, дядьку?

Сонце завжди ображалося і просило ні за яких обставин не звертатися до нього на «ви»: так воно відчувало себе надто старим. Але ще трошки подувшись з причини надто формального звертання, мій гість вкотре починав історію. Насправді Сонце було прекрасним оповідачем, але говорило швидко і ніколи не дотримувалося правил інтонації – тож я записувала все сумбурно і без розділових знаків. Нам із Сонцем так було зрозуміліше.

Потім приходив ранок і воно поверталося на робоче місце – до людей. У мене ж залишалися маленькі клаптики паперу, списані зрозумілим лише нам із Сонцем шифром. А ще – гора незавершеного домашнього завдання. Нікого ж не хвилює, що у мене були значно важливіші справи, аніж написання паспорту твору Івана Драча «Балада про Соняшник».

Батьки кажуть, що треба повертатися до реальності. Я дістаю з ранця зошит і нашвидкуруч виводжу останні рядки твору:

«Отже, зважаючи на вищенаведені аргументи, поезія має значни...» Ні.

Обійдемося без «отже».

Залишаю всі «отже» вам.

Анастасія Леонтєва, 13 років

Звичайно любов до Батьківщини це добре, саме вірш Володимира Сюзюри сповнений патріотизму та любові до рідної України, але як на мене він занадто однотипний та звичайний. За статистикою кожний 2 або третій поет пише про любов до своєї батьківщини і думки в них усіх повірте однакові та натяку на щось новеньке я взагалі не побачила. Отже креативом цей вірш не відрізнявся, але маю визнати робота написана добре, окрім цього більше нічого не можу сказати, можливо теж не відрізняюся креативністю.)

У вірші поета любов до Вітчизни нав*язливо (Вибачте в моєму гаджеті відсутня функція “Апостроф” тож доведеться замінити його на зірочку*, бачите навіть у мене є “Фонтан креативу”)
рветься до тебе в серце. Я вважаю, що саме цей вірш є завісою, завісою яка прикриває справжню картину...

Наприклад у вірші йде возвеличення Вітчизни понад усе інше:

Для нас вона в світі єдина, одна

В просторів солодкому чарі...

Вона у зірках, і у вербах вона

І в кожному серця ударі.

Тобто вірш схожий на релігію яку тобі хочуть впихнути (Чимось згадується Московський патріархат та автокефальна релігії)

Але чому людина не може возвеличити щось інше ба навіть свою вчительку, яка кожного дня розпинається перед тобою щоб покласти тобі у голову вакуумний пакетик знань.

І якщо координуватися логікою поета то, людина немає права вибирати іншу країну та мову ба навіть релігію, а отже людина не зможе пізнавати світ. Її постійно манитиме граніт науки, і вона ніколи не досягне гармонії зі своїм “я”

Взагалі у вірші багато нав*язливої думки, ви повинні, ви маєте, так треба, але я вважаю, що кожен сам має вирішити, що для нього є “правильна думка” і “неправильна думка”

Звісно існують якісь соціальні рамки, але якщо людина має совість та не має егоїзму вона сама зможе поставити для себе ці “соціальні рамки” Адже любов до України неможливо нав*язати її можна тільки відчути...

Далі у вірші йдеться про “кохання” щоправда один куплет, але й той мене добив:

Дівчино ! Як небо її голубе

люби її кожну хвилину .

Коханий любить не захоче тебе

коли ти не любиш Україну...

Але чому людина не може кохати просто так ? Не за синії очі не за довгі коси, не за любов до Батьківщини, а просто так ? Можливо він має змогу покохати за смачніші страви ?

Завдяки таким поетам в нашій країні існують стереотипи, що любити або подібатись потрібно за щось, а можна робити все це просто так ? Давайте разом руйнувати стереотипи та буденність, знайдемо джерело креативу разом!

Леонтєва Анастасія 13 років 7 клас м. Кременчук.
Відгук до вірша В. Сюзюри “Любіть Україну”

Лукаш Микита, 15 років

Василь Симоненко «Ти знаєш, що ти людина...»

«Класики літератури? Твори шкільної програми?» Деякі мої однолітки (можливо, більше, ніж деякі) поморщать носа, звільнивши одне вухо від навушника й почувши питання. «Нудно! Не «в тренді!» Так, це вам не модні реп-батли! (Хоча, можливо, колись ці твори теж стануть класикою літератури.) Для мене ж читання багатьох відомих майстрів слова минулих років не менш захоплююче заняття, ніж перегляд чогось на кшталт «Битви екстрасенсів». Не впевнений, чи справді учасники таких програм – справжнісінькі ясновидці, а ось рядки деяких поетів, письменників (отих самих класиків) – це майже пророцтва Ванги або Вольфа Мессінга.

Взяти хоча б одного з моїх улюблених поетів – Василя Симоненка і його, мабуть, найвідоміший вірш «Ти знаєш, що ти людина...» «Поет-шестидесятник, борець із тоталітарним режимом..», - зразу немов чуються монотонні слова якогось вчителя української літератури. (Вибачте, шановні педагоги, за «монотонні».) Так, усе це, звісно, правильно. Дуже люблю поезію Симоненко, ніжну й сильну водночас, схилиюсь перед ним, як перед людиною й громадянином своєї, нашої, країни. Та, читаючи вірш «Ти знаєш, що ти людина...», я подумав (і в цьому місці знову наче лунає один із вже майже «сталих виразів» більшості наших вчителів літератури про «актуальність творів тих часів») про інше. Перечитайте уважно цей твір! На мою думку, це своєрідний меседж нам, тим, хто більшість свого вільного (і такого швидкоплинного) часу проводить, не відриваючи очей від екранів комп'ютерів. І самі ми, інколи здається, потроху стаємо напівроботами! А кожна із нас людина! Неповторна!

Усмішка твоя – єдина,

Очі твої – одні.

А в нас губки «качечкою» на селфі, мов ксерокопії.

Мука твоя – єдина...

А ми «перепощуємо» раз за разом чужі статуси, думки в соцмережах, перетворюючись на роботів-близнюків. Справжні, живі «озера, гаї, степи» замінюємо на мертві віртуальні подорожі. І хоч «кохати спішити треба», ми наче вже не ЛЮБИМО, а просто «лайкаємо».

Так, пане Василю, дякую за нагадування про те, що «...жити спішити треба...», залишаючись людьми! Кому, як не Вам знати про швидкоплинність життя! Наостанок хочеться трохи змінити один рядок Вашого вірша:

«Гляди, це ПЕРЕПОСТИ!»

Яна Малію, 17 років

Який сенс народжуватися?

Будучи дев'ятнадцятою дитиною, не відчувати справжньої любові батьків. Ти ростеш одинаком, бачиш перед собою лише старі гори, покриті твоїм сумом і смертями рідних. Але найганебніше те, що ти пам'ятаєш цю скорботу зовсім недовго, це не є важливим, ти зможеш існувати і без згадки про п'ятнадцять могил. А чи це правильний вибір взаємовідносин із рідними? Чи буває так в житті, що рідною людиною може стати ворог, а чи це просто стара гуцульська казка?

Івану пощастило мати життя, він відчував навколишній світ, умів жити в цьому світі. Юнакові довелося пройти свій тернистий шлях лише для того, щоб на його могилі зтанцювало пів сотні односельців? Його карала байдужість до дружини і пам'ять про втрачене щастя, яке він сам не зміг утримати. Його життя було сповнене смертей, втрат та прикращів, але картав себе чоловік лише через одну маленьку прикрість, лише через одну молоду дівчину, яка стала для нього всім: щастям, ріднею, смутком і покаранням.

На скільки тісно людині потрібно співпрацювати з божевіллям, щоб почати бачити ці жахливі речі? Іванові доводилося картати себе щоденно, забувати, що існує справжній світ, що він є частиною цього світу і потрібний тут. Хоча, насправді кожен з нас розуміє, що цій людині вже давно немає що робити в цій частині всесвіту. Його доля була визначена ще з самого початку і дописав її він сам. Яким би важким не було це нікчемне життя, але виною всьому був лише парубок, який знайшов собі той обожнюваний шматок, який втрачати не хотілося б ніколи і перегорнути цю сторінку він був не в змозі. Взагалі, такі люди просто смішні, неможливо так побиватися через одну людину і зовсім не пам'ятати своєї рідні. Непоможливо все життя згадувати про спотворене тіло дівчини на березу річки і через декілька днів забути про смерть рідного батька.

Та найсмішніше було далі, коли чоловік, якому пощастило одружитися з заможною панною, став схожим на скелет лише через свою байдужість і мольфара-сусіда. Всі прекрасно розуміють, що мольфар – уособлення парубка-красеня, який міг би дати жінці щастя, а найголовніше – вона відчувала би себе поруч з ним бажаною. В цьому творі немає ніякої магії, а лише алегорична буденність тогочасного суспільства. Найголовніше те, що століття минають, а змінюється мало що.

Кожен хоче вірити в непереможну силу добра, в поразку злих духів. Так і Іванові хотілося вірити, що це не його хвора фантазія знущується з нього, що це лише мавка, а не психічний розлад. Його змарнілий мозок увесь час підкидав у вогонь сухий хмиз, щоб розпалити бурхливу уяву, щоб додати ще трішки смутку, адже не вистачало лише декілька крапель, щоб полилося через вінця.

Це лише знущення над самим собою, спосіб себе заспокоїти, все що завгодно, лиш би не бачити всієї картини хвороби.

Невже Палійчук справді думав, що змарнів через чарівні замовляння і суперника-сусіда, котрий у своєму житті зміг лише чужу жінку спокусити? Жінку, якій була потрібна лише увага. Жінку, котра була готова на все заради нікчемних компліментів чужої людини. Цей менталітет не припиняє мене дивувати. Завжди хотілося, щоб такі люди прокидалися в болоті, а краще, щоб взагалі не прокидалися. Адже лише тоді ми зможемо бути впевнені в тому, що цей світ не повністю чорний, а хоча б сіруватого відтінку.

Здається, що Іван поставився б до смерті дружини так само. Він би не зміг довго тужити, адже в серці досі було замало місця для когось зайвого. Та доля вирішила розпорядитися інакше. Нічна прогулянка лісом закінчилась удачею для головного героя. Йому нарешті вдалося покінчити з цим занадто довгим життям, яке не хотіло відпускати, здавалося, що комусь подобається знущатися, спостерігати і мучити чоловіка. Та навіть танці на його поминках і голосний регіт не змогли стерти усмішки з його обличчя, котра говорила про довгоочікуване умиротворення.

Анна Повх

«Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка – перша повість, написана українською мовою. Тоді, у часи, коли українську мову і літературу вважали майже непоєднуваними поняттями, ця повість стала винятком, дивовижним подарунком народу, який прагнув читати рідною мовою.

Зараз «Маруся» має велику історично-літературну цінність, адже ми, читачі 21 століття, можемо пізнати багато побутових і культурних традицій наших предків. Та не все так прекрасно, як здається на перший погляд.

Так вийшло, що я читала цей твір двічі і кожного разу ніяк не могла позбавитися від думки, що все це надто надумано і не реалістично. Так-так, саме не реалістично. Адже жанр цього твору – сентиментально-реалістична повість, що передбачає передання автором цілком можливих у справжньому житті людських характерів. Григорій Квітка-Основ'яненко ставив собі за мету показати, який добрий і високодуховний простий народ. Це також було таким собі винятком, адже тоді в основному прославляли вищі верстви населення.

І що ж з цього вийшло? Зворушлива романтична історія з ідеальними персонажами і трагічним фіналом, який обов'язково викличе сльози на очах у чутливих читачів. А тепер про все по порядку.

Тема кохання – безсмертна. Тисячі авторів представляли її по-своєму, але саме ця інтерпретація мені не сподобалася. Багато моїх однокласників вважають «Марусю» чи не найкращим із прочитаної шкільної літератури, бо це ж кохання! Але, на жаль, не я.

Як на мене, основна проблема – ідеалізовані персонажі. У ідеального Наума була ідеальна дружина Настя, а потім на радість батькам з'явилася Маруся – вершина ідеальності. Ця сім'я багатих селян наділена усіма чеснотами, які тільки можна пригадати. І серед них жодної поганої риси. Чи ж не дивно, що найідеальніша з усіх дівчат Маруся зустріла такого ж прекрасного парубка, і вони стали наймилішою парою, яку тільки можна уявити.

Так, ідеальність – одна з особливостей сентиментального жанру, але тут її справді забагато. Маруся – зовні прекрасна, а в душі – й поготів. Вона і скромна, і працююча, і слухняна, і найчесніша, і усім дівчатам показує правильний приклад, а ще їй чужі розваги і веселощі, попри її юний вік. Хіба бувають такі люди? Кому-небудь хоч раз зустрічався хтось, хто був би уособленням усіх чеснот, хто не робив би помилок і не приймав неправильних рішень. Ваша відповідь «ні»? Правильно, бо таких людей не існує.

Гаразд, залишимо ідеальних персонажів і перейдімо до розв'язки.

Ні, я не проти трагічних фіналів, коли всі отримують по заслугах і відповідають за все скоєне, коли читач розуміє, що все повертається сторицею: і добре, і зле. Але тут зовсім інша ситуація. Отже, наші ідеальні герої, яким чуже все погане, замість винагороди за все вчинене добро отримують що? Правильно, трагедію. Ідеальні батьки втрачають доньку, найкращий з усіх парубок – кохану дівчину. Це можна розуміти й так: жоден, навіть найкращий, не застрахований від лиха, біда не обирає, кого навідати. Але все ж, замість того, щоб показати, як врешті щасливо живуть добрі люди, автор, як на мене, відходить від початкової мети і намагається викликати співчуття і сльози у читачів: «Дивіться, ось цих ідеальних закоханих і батьків спіткало лихо, як ви можете залишитися байдужими?» Я не люблю такого прийому, він видається мені геть не логічним у випадку «Марусі».

Я читаю багато, а тому вже навчилася знаходити мінуси і прогалини у сюжетах. Поміркуйте самі, тут їх чимало. А тому я не змогла проникнутися цією історією повністю, не змогла позбутися нав'язливих думок під час читання. «Маруся» – безумовно, дуже цінний твір, але сучасному читачу легко збагнути, що перша україномовна повість – далеко не така ідеальна, як її персонажі.

Дарья Порхун, 17 років

«Місто» Підмогильного – маніфест життя переселенців, чи ода почуттям людей?

Чи не найкращим твором за програму одинадцятого класу був урбаністичний роман Валер'яна Підмогильного «Місто». Так, не без певних недоліків, він впевнено він виділив себе поміж інших романів, новел та інших прозових творів. Тож поки в процесі написання знаходиться низка інших творів, я зроблю флешбек у реалії роману «Місто».

Отож, перенесемося у вир проблем, заданих саме у цьому творі. На мою не надто скромну думку, анотація вперто диктує читачеві певну проблематику, яку той, в свою чергу, мусить розтлумачити як належне. Ніби-то все на поверхні – Степан Радченко приїздить із села до міста, аби влити в нього «свіжу кров». Та чи лише до цієї мети звертається головний герой? Молодий хлопець переїздить до нового місця проживання з наміром заявити про себе, як про селянського парубка із великими амбіціями. Все здається таким простим і невибагливим. Головний герой сподівається, що буде блискуче вражати всіх незламним духом своєї особистості. Та люди, котрі зустрічаються на життєвому шляху Степана, лише доводять, що між ними і самим паном Радченком є велика світоглядна прірва. Тож наш герой набирається сил для боротьби з собою і крокує під гнітом незламних міських стандартів. І тут сюжет підливає масла у вогонь, провокує читача новими героями, новими рішеннями. Радченка більше не цікавить рекомендація себе у світлі селянського переселенця. Він воліє стати тим, ким хочуть його бачити інші.

Ніяк не можна оминати полігамне життя Степана у місті. Він ламав свої відносини з кожною дівчиною (жінкою), яка вже не підлаштовувалась під його стандарти. Та герой ці стандарти і сам запозичив у їх першовідкривачів. Так, відштовхуючи від себе людей, він натягнув на себе броню байдужості. Керуючим важелем для Степана було не місто, а люди, які з ним були – очевидно, але є фактом. І на запитання «Підкорило місто Степана, чи Степан підкорив його?» не можна дати стверджуючу відповідь. Ні те ні інше в повній мірі не описує втрат і досягнень в самому процесі. Тож, можливо, «підкорення» когось або чогось виразилось, але головним є те, якою ціною воно далось двом опонентам.

Особливу увагу хочеться приділити ще й тому, що роман, хоч і частково, але відкидає політичну тематику. Його спрямування здебільшого філософське, сам твір про людей. І люди ці далеко не герої у типовому значенні, а лише сформовані особистості зі своїми «тарганями». «Місто» не є класовою епічною прозою з ідеальними персонажами, котрі готові до ризику. Та хіба це і не є головним? На помилках Радченка можна навчатись, не думаючи, що ти не здатний навіть їх зробити, будучи «простим смертним». Тож урбаністичний роман «Місто» – для звичайних людей із звичайними помилками, цим він і підкорює читача.

Олександра Стасюк

Головне прочитати книгу до того, як її почнуть давати на вивчення. Бо далі все піде по сценарію. Була б моя воля, я б нічого не писала, тому що коли розбираєш чийсь твір, то ніби вивертаєш чужу душу навиворіт. Особливо коли «ти» — це типова дитина 21 століття, яка може лише повторювати слова, які хтось їй сказав, деформуючи їх і дофразовуючи своїми.

Можливо, якісь письменники дійсно писали тільки для того, аби потім давати своє творіння на розтерзання незнайомим людям, або ще гірше, дітям. Якщо такі є, то мені їх дійсно шкода.

Насправді мова не про це.

Костенко. Маруся. Чурай.

Що про неї можна сказати? Постать, вплетена в роман римованими рядками на фоні реальних фактів історії Козаччини. Якщо поверхнево, то це все.

Якщо глибше, то можна вирізати звідти багато цитат, аналізуючи їх хто як може.

Насправді я не буду цього робити, хоча і знаю їх багато напам'ять.

Я люблю «Марусю Чурай» за те, що вона жива. Жива історія для мене — це щось таке, що не може тебе відпустити. Наприклад, коли ти читаєш, і кожен рядок штовхає тебе до наступного, а переривати цей ланцюг жажливо не хочеться. Жагою перфекціоніста.

Отут зазначу, що особисто для мене є чи не найважливішим у творі ритм. Я вже не кажу про прозові твори (хоча їх це також стосується), а віршовані — тим паче. Костенко пише якусь своєрідну мелодію мови, яка тече неперервним потоком, і за це її хочеться читати.

Я вже мовчу про стиль і оті метафори, які часто змушують «випірнути» з твору на якусь мить і щонайменше здивуватись, наскільки гостро та фраза пронизує реальність: не те, про що тобі хтось говорив, а що ти сам відчував у власному житті. Це одна з причин, чому я зараз пишу про Марусю Чурай.

Гостре відчуття дійсності і неперервний з'язок із вигаданою історією — оце, мабуть, те, чого бракує багатьом творам.

Маруся Чурай, її доля, хтозна чи вигадана, чи ні, та оте кохання, яке розривало серце дівчині як і при живому коханому, так і по його смерті, — це не кліше, і ніколи ним не буде. Ця історія не затреться, як інші.

Просто тому, що гордість і міць разом з неприхованим горем у тихому мовчанні створюють образ тієї людини, якою не можна не захоплюватися.

Образ тих людей, яких зараз досить мало.

З мудрістю, непідвладною багатьом.

Тут мав би бути висновок окремим абзацом, але його не буде.

Мені важко написати словами те, чим захоплюються думкою, тому вважайте, що усе неказане мною було саме тим, що хотіли почути ви.

«Кайдашева сім'я»: сміятися не можна плакати

Сучасній молоді закидають нелюбов до літератури, а особливо до творів зі шкільної програми. Причину цього вбачають у залежності підлітків від різноманітних гаджетів. Проте, на мою думку, витoki проблеми варто шукати у недосконалому доборі творів для вивчення у школі та у нав'язуванні вчителями єдиної «правильної» точки зору, їхньої неготовності сприймати учнівські інтерпретації.

Для прикладу візьмемо повість І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я». У школі її звикли розглядати крізь призму гумору, хоча це ніяк не впливає на зацікавленість учнів твором, але при цьому робить його розуміння примітивним. Та й найгірше, чому можна навчити, – це сміятися з людських трагедій. Адже Іван Семенович був сатириком, а не гумористом, він прагнув довести безглуздість людських сварок і показати вади, які є в кожного з нас, а не просто викликати сміх і розважити. Що може бути смішного у бійках між свекрухою і невістками, у бездіяльності чоловіків, у конфлікті світоглядів і поколінь? Невже сцена, де дві жінки б'ються за мотовило, а чоловіки жартують з того, може викликати щось, крім несприйняття, обурення, огиди, болю від людської ницості. Легко у XXI столітті сміятися і з замовлянь, але колись трави та чарівні слова – єдине, що могло врятувати людину. Невже алкоголізм, що призводить до безглуздої смерті, може викликати сміх? Адже насправді твір показує, що жодна молитва тебе не врятує, якщо ти сам не хочеш позбутися своєї залежності. Руйнування звичного для тогочасного українського суспільства патріархального устрою, перехід лідерства у родині до Кайдашихи (самовпевненої, егоїстичної, дещо пихатої жінки, яка не здатна виявляти свої найкращі риси) не розважає, а пригнічує. Читаючи повість, варто поставити собі запитання: чи смішно було б, коли б у нашій родині відбувалося те саме? Упевнена, кожен відповідь «ні».

«Кайдашева сім'я» – класика української літератури, яка, безумовно, заслуговує уваги молоді. Та через таку примітивну інтерпретацію повість зовсім не доносить своєї ідеї: навчити молодь дослухатися до старших і робити висновки, а старших – давати дітям свободу і можливість прожити життя зі своїми помилками, навчити людей слухати і чути, пробачати, поважати один одного, любити.